

Het verzwijgen van de gevaren van CRISPR DNA-techniek:

WAAR BLIJFT DE OPENBARE DISCUSSIE EN WETGEVING?

Bij de controversiële en snelle ontwikkeling die de CRISPR techniek met zich meebrengt in het manipuleren van het DNA van plant, dier en mens, blijft de publiekelijke discussie en regelgeving ver achter. Men moet echter per direct het debat omtrent de risico's van deze techniek voeren, wetgeving opstellen en een internationaal coördinerend orgaan oprichten, nu de commercie zich deze 'makkelijk toe te passen' techniek reeds wil toe-eigenen in patenten en producten.

Vooraf de vele mogelijkheden voor de gezondheidszorg, landbouw en industriële biotechniek, lokken wetenschappers, de farmaceutische industrie en agrarische bedrijven. De politiek lijkt meer geïnteresseerd in de economische kant van de zaak, in plaats van zich bezig te houden met de gevolgen van deze techniek op juridisch, sociaal-maatschappelijk, ecologisch en moreel terrein.

Actuele bedreigingen:

1. Een belangenverstrengeling tussen politiek, bedrijfsleven en wetenschap.
2. Het volledig ontbreken van wetgeving over de toelating van CRISPR onderzoek en door wie het toegepast mag worden.
3. Het ontbreken van een objectief, internationaal coördinerend orgaan, dat wereldwijd alle onderzoeksinformatie verzamelt, beoordeelt en vervolgens toestemming geeft of moratoria oplegt bij experimenten die (ethisch) of medisch niet wenselijk zijn of de ecologie in gevaar kunnen brengen.
4. De mogelijkheid dat bedrijven direct met wetenschappers kunnen bepalen wat wordt gemuteerd en vervolgens gepatenteerd.
5. Het ongeremd ingrijpen van een wetenschapper met diens beperkte bewustzijn en kennis over de complexiteit van de natuur, kan onomkeerbare gevolgen hebben voor het evenwicht in de natuur.
6. Bedreiging van species in de natuur die door de CRISPR techniek tot uitsterven gebracht kunnen worden.
7. Het aantasten van het zelfbeschikkingsrecht van de mens, wanneer reeds voor diens geboorte aan zijn DNA veranderingen aangebracht mogen worden. Het ingrijpen in de persoonlijke vrijheid - over leven en dood.

Wanneer men spreekt over het 'eliminieren' van erfelijke ziekten, blijft de cruciale vraag 'wie' zal bepalen óf ingrepen in het embryo mogen worden gedaan, in het duister. De fundamentele beginselen van ethiek en moraal, maar ook de verantwoordelijkheid voor de natuur als geheel, kunnen en mogen niet door wetenschappers en bedrijven gedragen worden. Dit kan enkel de maatschappij, gerepresenteerd door een objectief, internationaal coördinerend orgaan.

Het toepassen van de CRISPR techniek vraagt om een grote publiekelijke discussie, in plaats van achter de gesloten deuren van laboratoria en achterkamertjes. Het is de verantwoordelijkheid van de politiek om dit niet alleen te waarborgen, maar ook te zorgen dat er een referendum komt dat zal bepalen wat de samenleving werkelijk wil.

Margalit Laufer
margalitlaufer@me.com
06-16452990
Amsterdam